

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

6.1 วัตถุประสงค์และวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ รวมทั้งการศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการทำนายนายปรากฏการณ์ของการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์

ในการศึกษานี้ ได้ใช้สหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด เขตจังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นสถานที่ทำการวิจัย โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดจำนวนเป็นวิธีการในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง และใช้การสัมภาษณ์เป็นวิธีการในการรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์ได้เริ่มขึ้นในช่วงต้นเดือนตุลาคม 2530 และเสร็จสิ้นราวปลายเดือนธันวาคม 2530 กลุ่มตัวอย่างที่ได้มีจำนวนทั้งสิ้น 205 ราย ภายหลังจากการสัมภาษณ์ได้เป็นข้อมูลที่มีความสมบูรณ์จำนวน 202 ชุด

6.2 ข้อมผลการวิจัย

6.2.1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางสังคม

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่โคส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 47.17 ปี มีสถานภาพการสมรสแบบแต่งงาน มีการนับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ มีบุตรเฉลี่ยครอบครัวละ 4.12 คน มีระยะเวลาเฉลี่ยในการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์คือ 12.17 ปี ในการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์นั้น สาเหตุที่สำคัญได้แก่ การถูกข่มและการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกัน ในส่วนที่เกี่ยวกับความเข้าใจเกี่ยวกับสหกรณ์นั้น พบว่าทั้งก่อนเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ และหลังจากการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์แล้ว ส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่าสหกรณ์คือการรวมตัวเพื่อช่วยเหลือกับของสมาชิก การเป็นกรรมการของสหกรณ์นั้นพบว่า มีเพียงราวร้อยละ 10 เท่านั้นที่เคยเป็นกรรมการของสหกรณ์มาก่อน ส่วนการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคมมีน้อยมาก โดยราวร้อยละ 10 เคยเป็น

กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน และน้อยกว่าร้อยละ 10 เคยเป็นสารวัตรกำนันและกรรมการสภาตำบล ในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์นั้น ส่วนใหญ่ (เกินกว่าร้อยละ 85) ฐานะสหกรณ์มีการใหญ่ขึ้น และจัดหาสินค้าที่จำเป็นมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก รวบรวมร้อยละ 50 ฐานะสหกรณ์มีการรวบรวมผลผลิตทางการเกษตรคือข้าวออกจำหน่ายและการรับฝากเงิน ในส่วนที่เกี่ยวกับความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการสหกรณ์ พบว่าสมาชิกยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการสหกรณ์อยู่ในระดับต่ำ

6.2.2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางเศรษฐกิจ

ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาและการทำสวนยาง โดยมีรายได้เฉลี่ยจากอาชีพหลักต่อปีคิดเป็นเงิน 22,464.35 บาท รวบรวมร้อยละ 60 มีรายได้จากการประกอบอาชีพรอง ได้แก่ รับจ้าง เฝ้าถนน ปลูกผัก จักสาน ฯลฯ โดยมีรายได้เฉลี่ยจากอาชีพรองต่อปีคิดเป็นเงิน 9,412.87 บาท ร้อยละ 96.0 มีที่ดินเป็นของตนเอง และมีขนาดของเนื้อที่ถือครองเฉลี่ย 24.68 ไร่ ในส่วนที่เกี่ยวกับการมีสิ่งอำนวยความสะดวกนั้น เกินกว่าร้อยละ 60 มีวิทยุและรถจักรยาน รวบรวมร้อยละ 50 มีรถเข็น จักรเย็บผ้า โทรทัศน์ และรถจักรยานยนต์ น้อยกว่าร้อยละ 50 มีพัดลมและรถยนต์เป็นของตนเอง ในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจด้านการฝากเงิน พบว่าร้อยละ 60 ฝากเงินกับสหกรณ์ โดยสาเหตุสำคัญที่ฝากเงินกับสหกรณ์ก็เพราะต้องการอุดหนุน (ให้ทุน) สหกรณ์ และไม่ต้องเสียภาษีดอกเบี้ยเงินฝาก โดยมีการฝากเงินเฉลี่ยต่อคนคิดเป็นเงิน 6,174.90 บาท ในด้านการกู้ยืมนั้น พบว่าร้อยละ 97.0 เคยกู้ยืมเงินของสหกรณ์ ปัจจุบันนี้ ร้อยละ 82.2 ยังคงมีหนี้สินต่อสหกรณ์ หนี้สินโดยเฉลี่ยต่อคนคิดเป็นเงิน 13,963.40 บาท ในส่วนที่เกี่ยวกับธุรกิจด้านการซื้อนั้น รวบรวมร้อยละ 90 เคยซื้อของจากสหกรณ์ โดยสาเหตุสำคัญที่ซื้อของสหกรณ์ได้แก่ สินค้าสหกรณ์มีราคาถูกและต้องการอุดหนุนสหกรณ์ จำนวนเงินเฉลี่ยต่อคนที่ซื้อสินค้าของสหกรณ์ในรอบปีคิดเป็นเงิน 2,289.30 บาท ธุรกิจด้านการขายนั้น พบว่าร้อยละ 60 เคยขายข้าวให้กับสหกรณ์ โดยสาเหตุที่ขายข้าวได้แก่ สหกรณ์ให้ความยุติธรรม (ไม่โกงตาชั่ง) และต้องการอุดหนุนช่วยเหลือสหกรณ์

โดยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา นับตั้งแต่สหกรณ์เริ่มดำเนินงาน จำนวนเงินเฉลี่ย
ที่สมาชิกทุกคนได้ขายข้าวให้กับสหกรณ์คิดเป็นเงิน 13,281.68 บาท

6.2.3 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการติดซื้อสาร

พบว่าในรอบปีที่ผ่านมา สมาชิกมีการติดต่อกับสหกรณ์โดยเฉลี่ย 4.91 ครั้ง
โดยเรื่องที่ติดต่อกันมากที่สุดได้แก่ การกู้ยืม และการซื้อสินค้าจากสหกรณ์ แหล่งของการ
รับข่าวสารการดำเนินงานที่สำคัญของสหกรณ์ ได้แก่ ประชาชนกลุ่ม และจากการเดินทาง
มาติดต่อกับสหกรณ์ โดยความถี่ที่ได้รับข่าวสารนั้นพบว่า พอประมาณและค่อนข้างน้อย
ส่วนความยากลำบากในการติดต่อกับสหกรณ์นั้น พบว่าส่วนใหญ่คือร้อยละ 84.2 ระบุว่าไม่มี
ความยากลำบากเลย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเข้าร่วมประชุมกลุ่มนั้น พบว่าในรอบ
3 ปีที่ผ่านมา มีสมาชิกขาดประชุมเพียง 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.0 และขาดประชุมเพียง
คนละ 1 ครั้งเท่านั้น จึงเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการเข้าประชุมกลุ่มด้วยดี
ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม เผยแพร่การสหกรณ์นั้น พบว่าเกินกว่าร้อยละ 90 เคย
ชักชวนบุคคลอื่นให้เข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์และ เคยชักชวนเพื่อนสมาชิกด้วยกันให้ซื้อสินค้า
ของสหกรณ์ ประมาณร้อยละ 70 เคยชักชวนให้เพื่อนสมาชิกด้วยกันขายข้าวให้กับสหกรณ์
และเคยชักชวนเพื่อนสมาชิกฝากเงินกับสหกรณ์ด้วย สมาชิกส่วนใหญ่จึงมีระดับการส่งเสริม
และเผยแพร่การสหกรณ์ในระดับสูง

6.2.4 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางจิตวิทยา

พบว่าสิ่งสำคัญที่สมาชิกคาดว่าจะได้รับประโยชน์ก่อนการเข้าเป็นสมาชิก
ของสหกรณ์นั้น ได้แก่ การกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ และการซื้อสินค้าจากสหกรณ์ เมื่อถูก
ถามให้ระบุถึงการคาดหวังประโยชน์ที่จะได้รับก่อนการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ
56.3 ระบุว่าอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่ร้อยละ 40.6 ระบุว่ามาก เมื่อถูกถามถึง
ประโยชน์ที่ได้รับจากสหกรณ์ภายหลังเข้าเป็นสมาชิกแล้ว ร้อยละ 52.5 ระบุว่าได้รับ
ประโยชน์จากสหกรณ์มาก ขณะที่ร้อยละ 45.5 ได้รับประโยชน์ในระดับปานกลาง
จึงเห็นได้ว่าสหกรณ์ค่อนข้างจะให้ประโยชน์กับสมาชิก ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคืนตัวต่อ

บุคคลในวงงานสหกรณ์ พบว่าสมาชิกมีการตื่นตัวในระดับสูงต่อประธานกรรมการสหกรณ์ มีการตื่นตัวในระดับปานกลางต่อสหกรณ์และกอง และมีการตื่นตัวในระดับต่ำต่อคณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์ทั้งหมด ในส่วนที่เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของสหกรณ์นั้น พบว่าร้อยละ 99 ค่อนข้างจะมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ จึงอาจกล่าวได้ว่า สมาชิกมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ในระดับสูง ในส่วนที่เกี่ยวกับทัศนคติต่อสหกรณ์นั้น พบว่า เกินกว่าร้อยละ 88 มีทัศนคติไปในทางที่ดี (ทางบวก) ต่อคำถามต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ จึงเห็นได้ว่าส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อสหกรณ์

6.2.5 ปัญหาในการทำธุรกิจกับสหกรณ์และปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์

พบว่าสหกรณ์มีปัญหาในการดำเนินงานที่น้อยมาก เกินกว่าร้อยละ 95 ระบุว่าไม่มีปัญหาในการทำธุรกิจกับสหกรณ์เลย ไม่ว่าจะเป็นในด้านการเงิน การกู้ยืม การขายข้าวให้กับสหกรณ์ และการซื้อสินค้าจากสหกรณ์ ในส่วนที่เกี่ยวกับปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์นั้น สมาชิกถูกให้ระบุถึงสำคัญที่สุดเพียงสิ่งเดียวที่คาดว่าจะมีผลต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ ผลปรากฏว่าร้อยละ 91.6 ระบุว่าความสำเร็จของสหกรณ์ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของสมาชิก ร้อยละ 4.0 ระบุว่าควรมีการศึกษาแก่สมาชิกเป็นสิ่งที่สำคัญอันดับแรก ส่วนร้อยละ 2.5 เห็นว่า การจัดการที่มีประสิทธิภาพของกรรมการ เป็นสิ่งสำคัญที่มีต่อความสำเร็จของสหกรณ์

6.2.6 ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์

จากการหาความสัมพันธ์ของตัวแปร 23 ตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ พบว่ามีตัวแปรเพียง 16 ตัวแปรเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ ได้แก่

- (1) อาชีพ (2) อายุ (3) ขนาดของเนื้อที่ถือครอง (4) ระยะเวลาในการเป็น

สมาชิกสหกรณ์ (5) จำนวนครั้งที่ติดต่อกับสหกรณ์ในรอบปี (6) จำนวนครั้งที่กู้ยืมเงินสหกรณ์ (7) จำนวนเงินฝาก (8) จำนวนเงินขายข้าวให้กับสหกรณ์ (9) จำนวนครั้งที่ซื้อสินค้าสหกรณ์ในรอบปี (10) จำนวนเงินที่ซื้อสินค้าสหกรณ์ในรอบปี (11) การมีสิ่งอำนวยความสะดวก (12) การเป็นกรรมการสหกรณ์ (13) การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคม (14) การรู้ถึงประเภทของการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ (15) การตื่นตัวต่อบุคคลในวงงานสหกรณ์ และ (16) การส่งเสริมเผยแพร่การสหกรณ์

6.2.7 การวิเคราะห์หัตถดอยเพื่อหาปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมกรรมการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์

ได้ใช้ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ที่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ใส่เข้าไปในการวิเคราะห์หัตถดอย จากการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปร 6 ตัวแปรได้ถูกดึงเข้าไปในสมการของการวิเคราะห์หัตถดอย โดยเรียงลำดับก่อนและหลัง ดังนี้ (1) การส่งเสริมเผยแพร่การสหกรณ์ (2) จำนวนครั้งที่ซื้อสินค้าสหกรณ์ในรอบปี (3) จำนวนครั้งที่ติดต่อกับสหกรณ์ในรอบปี (4) จำนวนเงินฝากสหกรณ์ (5) จำนวนเงินที่ซื้อสินค้าสหกรณ์ในรอบปี และ (6) ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกสหกรณ์ สามารถอธิบายปรากฏการณ์ของการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 % ถึงร้อยละ 87.6

6.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาทั้งหมดที่จะสรุปเพื่อเป็นข้อเสนอแนะได้ว่า สมาชิกของสหกรณ์ได้ให้ความร่วมมือกับสหกรณ์เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากการทำธุรกิจกับสหกรณ์ ไม่ว่าจะเป็นค่านการกู้ยืม การฝากเงิน การซื้อ รวมทั้งการขาย สมาชิกมีความรู้เป็นอย่างดีเกี่ยวกับประเภทต่าง ๆ ที่สหกรณ์ดำเนินงาน มีติดต่อกับสหกรณ์อย่างสม่ำเสมอและมีความพอใจต่อการดำเนินงานของสหกรณ์เป็นอย่างมาก รวมทั้งการมีทัศนคติที่ดีต่อสหกรณ์ควบนอกเหนือจากนี้แล้ว สมาชิกยังมีการส่งเสริมและเผยแพร่การสหกรณ์และการเข้าร่วมการประชุมกลุ่มเป็นอย่างดี การติดต่อกับสหกรณ์ก็ไม่มีปัญหาหรือความยากลำบากเลย จึงส่ง

ผลให้ปัญหาต่าง ๆ ในการทำธุรกิจกับสหกรณ์มีน้อยมาก แต่ขณะเดียวกันสมาชิกก็ยังคงมี ปัญหาที่สำคัญคือมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการสหกรณ์ที่อยู่ในระดับต่ำ ถึงแม้ว่าจะมีการเข้าร่วมการประชุมกลุ่มอย่างดีแล้วก็ตาม สิ่งเหล่านี้ แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องให้การศึกษอบรมแก่สมาชิกเป็นสำคัญ เพราะสมาชิกมีการตื่นตัวและพร้อมรับ อยู่แล้ว รอเพียงแต่การกระตุ้นเท่านั้น การเพิ่มเวลา (เพิ่มจำนวนครั้ง) ในการประชุม หรือการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาในการประชุมกลุ่มเป็นสิ่งที่ควรกระทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์น่าที่จะมีบทบาทที่สำคัญในด้านการให้การศึกษอบรมใน คำนี้นอกเหนือจากนี้แล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ควรกระทำ ได้แก่ การให้มีการส่ง เปลี่ยนตัวแทนในการเข้าร่วมประชุมใหญ่ เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกคนอื่น ๆ ได้รับ ประสพการณ์โดยตรงจากการเข้าร่วมประชุมใหญ่ขึ้น ๆ สมาชิกมีความพร้อมและมีการตื่นตัวในการที่จะให้ความร่วมมือกับสหกรณ์อยู่แล้ว

6.4 ข้อจำกัดในการวิจัยและข้อเสนอแนะต่อการวิจัยในอนาคต

ในการวิจัยนี้มีข้อจำกัดที่สำคัญก็คือการทดสอบตัวแปรบางตัวที่อยู่ในรูปของ คำนี โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวแปรที่อยู่ในรูปของลักษณะทางคุณภาพ เช่น ความพึงพอใจ ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ ทักษะคติต่อสหกรณ์ เป็นต้น ไม่สามารถที่จะทำได้ เนื่องจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้ ไม่มีโปรแกรมการวิเคราะห์แบบกัตต์แมน (Guttman scalogram analysis) หรือแม้แต่โปรแกรมความเชื่อถือได้ของสเกล (reliability scale analysis)

สำหรับข้อเสนอแนะสำหรับกรวิจัยในอนาคตนั้น น่าที่จะทำในรูปของการ ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานกับสหกรณ์ที่ไม่ ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน เพื่อที่จะได้ศึกษาว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่ก่อให้เกิด ความแตกต่างในการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งจะเป็นผลดีในการดำเนินการแก้ไข เพื่อ พัฒนาให้สหกรณ์ก้าวหน้าต่อไป